

ششمین ویژه‌نامه «ایران کتاب» منتشر شد

روایت زنانه از جنگ

در این شماره از «ایران کتاب» به گفت و گو با بلقیس سلیمانی، نویسنده معاصر، نشستیم تا از آخرین کتابش به ما بگوید. سلیمانی به عنوان یک نویسنده ادبیات داستانی، کتاب اخیر خود «نشان کرده» را نیز همچون بسیاری از قصه هایش، با الهام از جنگ تحمیلی و تأثیرات و پیامدهایش بر زاد و رود خود استان کرمان و مشخصاً شهر تمثیلی «گوران» نوشته است.

در سی‌ودومین همایش سیاست‌های پولی و ارزی مشخص شد

نقشه راه احیای ارزش ریال

فرزین: حذف ۴ صفر از پول ملی امسال اجرا می‌شود

رئیس کل بانک مرکزی در سی‌ودومین همایش سیاست‌های پولی و ارزی، برنامه حذف چهار صفر از پول ملی را بخشی از برنامه کلان بازسازی اعتماد عمومی به ریال عنوان کرد و گفت: «این برنامه در سال جاری عملیاتی می‌شود.» به گفته او، «باید نگاه منفی به ریال ایران از بین برود» و اجرای این سیاست، که پیش‌تر در ۷۰ کشور تجربه شده، می‌تواند نقش نمادین و روانی مهمی در بازسازی اقتدار پول ملی ایفا کند.» او تصریح کرد: «حذف صفرها تنها در بستر ثبات اقتصادی اثربخش است و باید همراه با سایر اجزای اصلاحات ساختاری نظام پولی و بانکی دنبال شود.»

←۷→

دکتر علیرضا رئیسی همزمان با آغاز هفته ملی جمعیت اعلام کرد	عارف در آذربایجان شرقی خبر داد	در سفر سخنگوی دولت به بندر انزلی صورت گرفت
فرصت باروری محدود برای دهه شصتی‌ها	تسریع در پروژه آبرسانی ارس	افتتاح مدرسه خیرساز و بازدید از طرح‌های صنعتی
←۱۴→	←۲→	←۳→

۵ کارشناس روابط بین‌الملل و سیاست خارجی در گفت‌وگو با «ایران» مطرح کردند

توافق هسته‌ای؛ یک نیاز متقابل

←۴→

اسیر آمریکایی - اسرائیلی با توافق ترامپ و حماس در غزه آزاد شد

اسرائیل دور خورد؟

←۵→

آمریکا و چین توافق موقت کردند

آتش بس تعرفه‌ای

←۶→

یادداشت یک

امکان سنجی توافق هسته‌ای ایران و آمریکا

سید جلال دهقانی فیروزآبادی
استاد و نظریه پرداز روابط بین‌الملل

چهارمین دور مذاکرات هسته‌ای ایران و آمریکا در مسقط بدون دستیابی به توافق به پایان رسید. دور پنجم این مارا تن دیپلماتیک احتمالاً هفته آینده مجد د پیگیری شود. این «توقف در مرز توافق»، ابهام‌ها و پرسش‌هایی را در مود امکان توافق هسته‌ای بین آمریکا و ایران برانگیخته است. این یادداشت کوتاه در پی امکان‌سنجی و الزامات یک توافق، ولو حداقلی و مقبول، میان ایران و آمریکا است. توافق هسته‌ای ایران و آمریکا مستلزم چند پیش شرط و پیش‌نیاز ماهوی است.

اول: هر دو کشور باید عزم و اراده سیاسی لازم برای حل و فصل این منازعه مزمن به صورت مسالمت‌آمیز از طریق دیپلماسی را داشته باشند. ایران در این چهار دور مذاکره عمل‌نشان داد که اراده و انگیزه لازم برای راه‌حل دیپلماتیک را دارد. اما شک و تردید جدی در مورد اراده و جدیت آمریکا در این زمینه وجود دارد. مواضع ضد و نقیض مقامات آمریکایی این تردید را تقویت می‌کند.

دوم: ایران و آمریکا باید تعامل و همکاری را بر تقابل و تنخاصم مرجع و مقدم بدارند. بر اثر بی اعتمادی شدید دو کشور به یکدیگر، هیچ یک از اینکه قصد و نیت دیگری همکاری باشد، اطمینان لازم را ندارد. باتوجه به پیشینه نقض عهد آمریکا در برجام، بی اعتمادی ایران نسبت به این کشور بیشتر و بجاست. مواضع سنوسنی و آسانسوری آمریکا در این زمینه تردید ایران نسبت به نیت واقعی آمریکا برای توافق و احتمال تقلب را تشدید می‌کند.

سوم: توافق ایران و آمریکا در گرو آن است که هر دو کشور شرایط موجود را وضعیت باخت-باخت بدانند، نه بازی برد-باخت. آغاز مذاکرات هسته‌ای ایران و آمریکا بیانگر درک و وجود چنین شرایطی برای هر دو کشور است. هر چند

ترامپ تلاش می‌کند و انمود کند که در چنین شرایطی قرار ندارد. اما شواهد و قرائن نشان دهنده قرار داشتن آمریکا در این وضعیت است.

چهارم: درک این مسأله است که وجود یک بن‌بست متقابل به ضرر هر دو طرف است و هزینه‌های غیرقابل‌تحملی را بر آن‌ها تحمیل می‌کند. مواضع مقامات آمریکایی بیانگران است که ترامپ چنین تلقی‌ای از وجود چنین شرایطی ندارد.

زیرا به عزم و هزینه‌هایی که ایران از این بن‌بست هسته‌ای متحمل می‌شود، با هزینه‌های آمریکا، هم‌پایه، هم‌اندازه، همسان و هم‌وزن نیست. با وجود این، شواهد حاکی از آن است که آمریکا در مورد برنامه هسته‌ای ایران دقیقاً در یک بن‌بست قرار دارد. زیرا از یک سو، ایران در آستانه هسته‌ای قرار دارد و از سوی دیگر گزینه نظامی نیز در بردارنده هزینه غیرقابل‌تحملی برای آمریکا است. مهم‌تر آنکه این گزینه هدف راهبردی آمریکا مبنی بر از بین بردن برنامه هسته‌ای ایران را تأمین نمی‌کند.

پنجم: تصمیم‌گیرندگان دو کشور باید به این نتیجه برسند که ره‌اشدن از وضعیت نامطلوب فعلی از طریق دیپلماسی، مطلوب‌تر از هر گزینه دیگری است. دیپلماسی و راه‌حل سیاسی گزینه بهینه، به معنای پرسودترین و کم‌هزینه‌ترین گزینه ممکن است. آغاز و استمرار مذاکرات هسته‌ای بویژه پس از دور چهارم، بیانگران است که دو کشور به درک مشترکی از این واقعیت رسید‌ه‌اند. به رغم اتخاذ مواضع اعلانی رادیکال، این تلقی و برداشت به‌طور ضمنی در بیانات مقامات دولت آمریکا نیز دیده می‌شود.

ششم: دو کشور دست کم در سطح حداقلی، باید اهداف و آمآج مشترکی از مذاکرات داشته باشند. تأیید ماهیت غیرنظامی فعالیت‌های هسته‌ای ایران و تضمین آن از طریق سازوکارهای اطمینان بخش، دو هدف مشترک ایران و آمریکا است. البته این دو درباره سازوکارها و ابزارهای تضمین‌کننده این امر اختلاف نظر دارند. از قضا همین امر

تاکنون باعث عدم توافق شده است. گرچه آمریکا باید به تأمین مهم‌ترین هدف مذاکراتی ایران مبنی بر لغو و رفع تحریم‌ها متعهد باشد. هفتم: باید یک «منطقه توافق مثبت ممکن»، به معنای تاقی حداقلی امتیازی که آمریکا حاضر است بدهد، با حداقل امتیازی که ایران مطالبه می‌کند، خواهد بود. در واقع باید خطوط قرمز دو کشور با یکدیگر تلاقی کنند، در غیر این صورت توافقی حاصل نخواهد شد. برگزاری چهار دور مذاکره بر شکل‌گیری یک «منطقه توافق مثبت حداقلی» دلالت دارد، همچنان که تعویق دور چهارم بیانگر برهم خوردن موقت این منطقه بود. اما برگزاری چهارمین دور مذاکرات، نشانه بازسازی این «منطقه توافق» است. در صورت بازبایی نکردن «منطقه توافق مثبت ممکن»، استمرار مذاکرات و حصول توافق ممکن نیست. زیرا بعضی از جناح‌های داخل دولت ترامپ حاضر به پذیرش منافع حداقلی ایران که با نکیه بر به رسمیت شناختن حق غنی‌سازی اورانیوم در خاک ایران تعریف می‌شود، نیستند.

هشتم: هر دو کشور باید مذاکرات هسته‌ای را بازی با حاصل جمع جبری مثبت بدانند، نه حاصل جمع جبری صفر. اکنون به نظر می‌رسد دو کشور ظاهراً چنین برداشتی از مذاکرات دارند.

اما برخی از مواضع و رفتار آمریکا از تلقی بازی با حاصل جمع جبری صفر این کشور نشان دارد. چرا که دادن هر گونه امتیازی به ایران را به مثابه از دست رفتن آن برای خودی می‌داند.

تاکنون برآیند این هشت شرط اصل، بر امکان دستیابی به توافق، ولو محدود و موقت، میان آمریکا و ایران دلالت دارد. روی هم رفته می‌توان گفت ایران و آمریکا در شرایط «بازی چپکن» قرار دارند. به این معنی که هیچ یک از دو بازیگر دنبال برخورد و تصادم نیست، اما کوچک‌ترین بی‌احتیاطی ممکن است به تصادف ناخواسته آنها بینجامد.

نگاه

چرایی عقب‌نشینی همزمان آمریکا و چین

فرشید فرحناکان
دکترای حقوق نفت و گاز

توافق تجاری ایالات متحده و چین که ۱۱ مه ۲۰۲۵ (۱۱ اردیبهشت ۱۴۰۴) در ژنو اعلام شد، بیش از آنکه پایان تنش‌ها باشد، آغازی است برای آزمون واقعی اراده سیاسی دو طرف برای رسیدن به یک چهارچوب تجاری پایدار. مسیر پیش‌رو پرچالش خواهد بود، اما همین گام اولیه می‌تواند زمینه‌ساز تغییراتی اساسی در رویکردهای اقتصادی و تجاری دو قدرت بزرگ جهانی باشد. البته تمهادهای صورتی که اراده برای گفت‌وگو و اصلاح ساختاری باقی بماند. «اسکات بسنت»، وزیر خزانه‌داری ایالات متحده و «جیمیسون گریر» نماینده تجاری این کشور، مذاکرات را رهبری کردند و از تجربه قبلی خود در دوره تعرفه‌های ترامپ و توافق فاز یک ایالات متحده و چین برای دستیابی به این توافق استفاده کردند.

مذاکرات در سطح بالایی انجام شد و «بسنت» و «گریر» مستقیماً با رئیس‌جمهوری ترامپ در ارتباط بودند و او را از پیشرفت‌ها مطلع کردند. اما ۱۰ مه ۲۰۲۵، دونالد ترامپ در شبکه اجتماعی خود اعلام کرد، مذاکرات با چین در سوئیس «بسیار خوب» بوده و به یک «ارتز تنظیم کامل» در روابط تجاری منجر شده است. با این حال تنش‌هایی نیز در طول مذاکرات گزارش شده بود. به عنوان مثال، ۱۰ مه «هه لیفنگ» معاون نخست‌وزیر چین و هیأت همراهش ابتدای آوریل علیه ایالات متحده را با تعلق و یا به‌طور کامل حذف کند. این توافق در ظاهر گامی به سمت آرام‌سازی تنش‌ها و بازگرداندن ثبات به فضای تجارت جهانی است، اما اهداف آن فراتر از کاهش موقتی فشارهای اقتصادی و عبارت است از: ۱- ایجاد فضای

تفصیلات برای صنایع داخلی هر دو کشور که تحت فشار

شاخص‌های سهام ایالات متحده مانند «نزدک» پس از این خبر ۱.۸ درصد افزایش یافت. اسکات بسنت، وزیر خزانه‌داری ایالات متحده اعلام کرد که مذاکرات دوازده روزتو با پیشرفت قابل‌توجه» (substantial progress) همراه بوده است. جیمیسون گریر، نماینده تجاری ایالات متحده، این مذاکرات را «بسیار سازنده» (very constructive) توصیف کرد. گریر اشاره کرد که سرعت رسیدن به توافق نشان دهنده این است که شاید اختلافات بین دو طرف به اندازه‌ای که تصور می‌شد بزرگ نبوده است. سرانجام اینکه طبق بیانیه رسمی ۱۲ مه ۲۰۲۵ که از ۱۴ مه ۲۰۲۵ اجرایی می‌شود، ایالات متحده آمریکا و جمهوری خلق چین اعلام کردند بخشی از تعرفه‌های متقابل خود را به‌طور موقت به حالت تعلیق درمی‌آورند. این تصمیم به نوعی آتش‌بس محدود ۹۰ روزه در جنگ تعرفه‌ها محسوب می‌شود. محتوای توافق دایر بر تعلیق مشروط و بازنگری در اقدامات پیشین عبارت است از اینکه هر دو کشور موافقت کرده‌اند ۲۴ واحد درصد از تعرفه‌های اضافی وضع شده بر واردات از طرف مقابل برای یک دوره آزمایشی ۹۰ روزه تعلیق کنند. در این دوره فقط نرخ تعرفه ۱۰ درصدی بر کالاهای هدف باقی خواهد ماند.

ایالات متحده به علاوه فرمان‌های اجرایی ۱۴۲۵۹ و ۱۴۲۶۶ را لغو کرده و چین نیز اطلاعیه‌های تعرفه‌ای شماره ۵ و ۶ سال ۲۰۲۵ را کنار می‌گذارد. چین همچنین متعهد شده است اقدامات غیرتعرفه‌ای اتخاذ شده از ابتدای آوریل علیه ایالات متحده را با تعلق و یا به‌طور کامل حذف کند. این توافق در ظاهر گامی به سمت آرام‌سازی تنش‌ها و بازگرداندن ثبات به فضای تجارت جهانی است، اما اهداف آن فراتر از کاهش موقتی فشارهای اقتصادی و عبارت است از: ۱- ایجاد فضای

تفصیلات برای صنایع داخلی هر دو کشور که تحت فشار

بازگشت همه بسوی اوست

برادر گر انقدر جناب آقای سید مهدی طباطبایی
معاون محترم ارتباطات دفتر رئیس‌جمهور

درگذشت بانوی پرهیزگار و پارسا، والده ارجمند آن برادر عزیز را صمیمانه تسلیت گفته، از خداوند قادر متعال می‌خواهیم به پاداش نیک، پاک‌ی و شکیبایی این بانوی صالحه، او را از خزانه رحمت گسترده اش بهره‌مند و به شما و همه بازماندگان معزز، سلامتی، شکیبایی و پاداش نیکو عنایت فرماید.

علی احمدنیا، مهدی بابایی، یوسف پرنشکیان، حسین جابری انصاری، سیدجواد جعفری زوج، الیاس حضرتی، محمدجواد حق‌شناس، علیرضا خامسیان، جهانبخش خانجانی، هادی خسروشاهین، جواد دلیری، علی ربیعی، جواد رضایی، نفیسه زارع کهن، فیاض زاهد، یاسر صادقی، سید شهاب‌الدین طباطبایی، حبیب عباسی، علامه عزیزی، محمد قوچانی، محمد گلزاری، علی متقیان، فاطمه مهاجرانی، محمد مهاجری و رضا نوروزپور.

کوتاهی کردند. نیروهای اسرائیلی همچنان محاصره خفه‌کننده‌ای را بر اردوگاه‌های طولکرم و نورشمس اعمال می‌کنند و صدای انفجارهای شدید و دود غلیظ از منطقه به گوش می‌رسد.»

۶. حملات یمن به اسرائیل ادامه داشت و دیروز ۱۲ اسرائیل مدعی شد که موشکی که از یمن شلیک شده بود، در مسیر خود به سمت اسرائیل سقوط کرد.

۷. در نهایت بشتوید از نروژ که صندوق ثروت ملی نروژ، بزرگترین صندوق ثروت ملی جهان، اعلام کرد که تمام سهام خود در شرکت خرده‌فروشی و انرژی اسرائیلی باز (Paz) که مالک و گرداننده زیرساخت‌های تأمین سوخت برای شهرک‌های اسرائیلی در کرانه باختری اشغالی است، فروخته است. این صندوق پیش از این در دسامبر ۲۰۲۴، پس از آنکه شورای اخلاق صندوق، تفسیر سختگیرانه‌تری از استانداردهای اخلاقی برای شرکت‌هایی که از عملیات اسرائیل در سرزمین‌های اشغالی فلسطین حمایت می‌کنند، اتخاذ کرد، از شرکت مخابرات اسرائیلی بک (Bezeq) جدا شده بود.

۴. طرح توسعه عملیات نظامی در غزه هنوز به نتیجه نرسیده است و دیروز مانع جدیدی بر سر آن به وجود آمد و این آیین بود که دولت نتانیاهو نتوانست پیشنهاد فراخواندن نیروهای ذخیره را تصویب کند. این پیشنهاد در کمیته امور خارجی و دفاع کنست، پارلمان اسرائیل، تصویب نشد. دولت برای تصویب لایحه فراخواندن سربازان ذخیره به آرای یهودیان خریدی یا ارتدکس نیاز دارد و آن‌ها مخالف فراخوان سربازی به دلیل اعتقادات مذهبی خود هستند.

۵. همان‌طور که در قسمت‌های قبلی این گزارش روزانه گفتیم درگیری فلسطینی‌ها با اشغالگران در کرانه باختری هم ادامه دارد و کمیته رسانهای طولکرم اعلام کرد: «نیروهای اشغالگر اسرائیلی امروز در چهارچوب تجاوز مداوم علیه این شهر و دو اردوگاه آن که بیش از سه ماه است ادامه دارد، نیروهای کمکی بیشتری اعزام کرده‌اند. نیروهای اشغالگر با انجام یورش‌هایی، سه نفر را در محله جنوبی دستگیر کردند و تعدادی از خانواده‌ها را در محله شرقی مجبور به تخلیه خانه‌های خود در مدت

۳. یگویی: هلال احمر فلسطین گزارش داد که تعداد کارکنان امدادرسان و کادر پزشکی کشته شده در نوار غزه به بیش از ۱۴۰۰ نفر رسیده است. این جمعیت همچنین اعلام کرد که از ابتدای سال جاری میلادی تاکنون هشت امدادگر خود را در رفح از دست داده و به این ترتیب تعداد شهدای این جمعیت از آغاز تجاوز به ۲۸ نفر رسیده است.

۳. اسکفام، نهاد خبریه بریتانیایی هم دیروز بیانیه‌ای در مورد اوضاع انسانی در غزه صادر کرد که گزیده آن را می‌خوانید: «قطعی در غزه عمدی و برنامه‌ریزی شده است و بزرگترین بلوک جمعیتی جهان را که با قطعی روبه‌رو هستند، ایجاد کرده است. سکوت در برابر قطعی در نوار غزه، همدستی در جنایت است. کارکنان ما در غزه خانواده‌هایی را می‌بینند که از گرسنگی رنج می‌برند و کودکانی که دچار سوءتغذیه هستند و آنقدر ضعیف شده‌اند که نمی‌توانند بگریه کنند. استفاده اسرائیل از کمک‌های بشردوستانه به عنوان سلاح، نقض آشکار قوانین بین‌المللی است و می‌تواند بحرانی فاجعه‌بار را به سمت فروپاشی کامل سوق دهد. تبدیل کمک‌های امدادی به ابزاری برای کنترل، غیرنظامیان را در معرض خطر قرار می‌دهد و هرج و مرج